

DE VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING EN VLAAMS MINISTER VAN
ONDERWIJS
DE VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING EN VLAAMS MINISTER VAN
CULTUUR, MEDIA, JEUGD EN BRUSSEL
DE VLAAMSE MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GEZIN
DE VLAAMSE MINISTER VAN WERK, ECONOMIE, INNOVATIE EN SPORT

BISNOTA AAN DE LEDEN VAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering tot uitvoering van het decreet van 13 juli 2018 houdende de erkennings- en bemiddelingscommissie voor slachtoffers van historisch misbruik

Principiële goedkeuring

Bijlagen:

- het ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering;
- het advies van de Inspectie van Financiën d.d. 1 april 2019;
- het begrotingsakkoord van 10 mei 2019.

1. SITUERING

Deze nota is het resultaat en de concretisering van een reeks beleidsaanbevelingen van het Vlaams Parlement om tegemoet te komen aan noden van slachtoffers van 'historisch' misbruik door de implementatie van een permanente en onafhankelijke Erkennings- en Bemiddelingscommissie. Aan deze implementatiefase van de Commissie gaat enige historiek vooraf.

Nadat in het voorjaar van 2013 steeds meer mensen in de pers en bij de hulplijn 1712 aan het woord kwamen met hun verhaal over hoe ze als kind - vóór de jaren '90 - geconfronteerd werden met geweld en misbruik door steunfiguren in jeugd- en onderwijsinstellingen, pikte het beleid het maatschappelijk signaal op en betrachtte helderheid over het geweld en het misbruik dat heeft plaatsgevonden in de welzijnssector.

De minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, Jo Vandeurzen, besliste destijds in dat verband tot de installatie van het "expertenpanel historisch misbruik". Op basis van het rapport van het expertenpanel stemde het Vlaams Parlement in april 2014 unaniem een resolutie betreffende "de erkenning van slachtoffers van historisch geweld en misbruik in jeugd- en onderwijsinstellingen in Vlaanderen en het omgaan met geweld in het algemeen". Deze resolutie bevat een pakket aanbevelingen aan de Vlaamse Regering om slachtoffers te erkennen en te ondersteunen en maatregelen te nemen om geweld en misbruik in de toekomst te voorkomen en krachtdadig aan te pakken. Eén van de aanbevelingen betrof de oprichting van een (tijdelijke) Erkennings- en Bemiddelingscommissie voor slachtoffers van historisch misbruik en de organisatie van lotgenotencontacten in elke provincie.

De tijdelijke erkennings- en bemiddelingscommissie voor slachtoffers van historisch misbruik was actief van eind 2014 tot in het voorjaar van 2016. Op basis van ruim anderhalf jaar werken werd een rapport gemaakt met een beschrijving van de werking en met een aantal duidelijke conclusies en beleidsaanbevelingen.

De belangrijkste beleidsaanbeveling bevatte de vraag aan de Vlaamse overheid om te voorzien in een permanent en onafhankelijk aanspreekpunt voor slachtoffers.

Nog voor deze beleidsaanbeveling een concreet gevolg kon krijgen, brachten de media een aantal zaken van grensoverschrijdend gedrag aan het licht in de sector sport. In het voorjaar van 2017 doorbraken met name enkele judoka's het taboe dat leeft rond seksueel misbruik en werd nog maar eens duidelijk dat seksueel en andere vormen van grensoverschrijdend gedrag overal plaats vinden en bij alle leeftijdsgroepen. Na deze reeks verontrustende getuigenissen over seksueel misbruik in de sportwereld richtte het Vlaams Parlement een bijzondere commissie op die zich moest buigen over grensoverschrijdend gedrag in die sector.

Na de wereldwijde #MeToo-getuigenissen met ook een duidelijke, concrete situatie in Vlaanderen, werd die bijzondere commissie uitgebreid naar andere beleidsdomeinen. Deze speciale commissie hield het afgelopen jaar hoorzittingen met experts en organisaties uit alle beleidsdomeinen. Ook slachtoffers kwamen getuigen over hun ervaringen.

Eind juni 2018 werden de werkzaamheden van de bijzondere commissie afgesloten met een pakket aan maatregelen dat grensoverschrijdend gedrag moet voorkomen en aanpakken. De aanbevelingen zijn het voorwerp van een resolutie, die op 4 juli 2018 door het Vlaams parlement werd goedgekeurd. Concreet gaat het over 12 aanbevelingen met betrekking tot verschillende beleidsdomeinen, de oprichting van een erkennings- en bemiddelingscommissie voor historisch misbruik, en het verankeren van het huidige preventiebeleid in de jeugd- en sportsector.

Begin juli 2018 werd dan in het Vlaams Parlement het Decreet tot oprichting van de erkennings- en bemiddelingscommissie voor slachtoffers van historisch misbruik aangenomen. De 'tijdelijke' Erkennings- en Bemiddelingscommissie van 2014 kan op die manier een vervolg krijgen, zelfs een opwaardering en verbreding, zowel naar toepassingsgebied in de tijd als naar sectoren. Wat 'de tijd' betreft impliceert dat dat ook misbruik dat 'slechts' 10 jaar geleden gebeurde toegang krijgt tot de Commissie, net zoals misbruik dat volwassenen ondergaan in ook de sectoren sport, jeugd, cultuur en onderwijs.

De betrokken Ministers gaven aan in een Mededeling aan de regering op 21 december 2018 werk te zullen maken van de oprichting van de permanente Erkennings- en Bemiddelingscommissie. Met het ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering, ter uitvoering van het decreet van 13 juli 2018 houdende de erkennings- en bemiddelingscommissie voor slachtoffers van historisch misbruik als resultaat.

2. ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING

Artikel 1 geeft inhoud aan een aantal definities en verwijst naar het decreet en de Algemene Verordening Gegevensdeling (AVG); op die manier wordt de context van het besluit geschetst.

De artikelen 2, 3 en 4 bakenen het toepassingsgebied van het besluit af en concretiseren de opdrachten van de Commissie. In artikel 3 wordt bepaald dat de commissie niet enkel gecontacteerd kan worden door slachtoffers, maar ook door daders en derden die minstens een vermoeden hebben dat misbruik heeft plaatsgevonden (zoals bv. instellingen waarbinnen misbruik zou hebben plaatsgevonden). Dit is een uitbreiding van de opdrachten van de commissie, die opgesomd zijn in artikel 4, eerste lid, van het decreet van 13 juli 2018. Deze uitbreiding is mogelijk op basis van artikel 4, tweede lid van het decreet, dat uitdrukkelijk voorziet in de mogelijkheid voor de Vlaamse Regering om de opdrachten van de commissie nader te bepalen en uit te breiden.

De artikelen 5 en 6 regelen, met het oog op een kwalitatieve werking ervan, de samenstelling van de Commissie, alsook wie de leden benoemt. De samenstelling van de leden van de commissie komt er op gezamenlijke voordracht van de ministers bevoegd

voor Welzijn, Onderwijs, Cultuur en Sport, en zal voorafgaandelijk worden mede gedeeld aan de Vlaamse Regering. De minister van Welzijn zal ze benoemen.

De artikelen 7, 8 en 9 beschrijven de werking van de Commissie, met name het onthaal en het te doorlopen traject (erkenning, bemiddeling en/of doorverwijzing naar hulpverlening of justitie) dat altijd vorm krijgt op basis van de vragen en de wensen van de aanmelder, zonder echter de behoeften van andere betrokkenen uit het oog te verliezen. Medewerking van alle betrokkenen is altijd vrijwillig.

De artikelen 10, 11, 12, 13, 14 en 15 regelen de werking van de Commissie. Artikel 10 installeert een structurele reflectie door en over de werking van de Commissie met de mogelijkheid om derden uit te nodigen. Met deze derden wordt in eerste instantie experts bedoeld, die (zonder inzicht te krijgen in concrete dossiers) een adviserende rol t.a.v. de commissie kunnen opnemen. Artikel 11 bepaalt dat Moderator vzw de werking van de Commissie faciliteert, en ook hoe. De keuze voor Moderator is uiteraard niet toevallig. Vanuit haar reguliere werking is Moderator immers bij uitstek vertrouwd met opdrachten en trajecten zoals die door de Commissie zullen worden opgenomen. Artikel 12 legt de verwachtingen t.o.v. de voorzitter vast. Artikel 13 bepaalt de vergoeding die de leden voor hun participatie ontvangen. Artikel 14 benoemt de standplaats van de Commissie en artikel 15 tot slot formuleert het kader voor het uit te werken huishoudelijk reglement.

De artikelen 16, 17 en 18 regelen de gegevensverwerking rekening houdend met de regeling die reeds opgenomen is in artikel 8 van het decreet van 13 juli 2018, met de verantwoordelijkheden van elke betrokkene en met de actuele context van de Algemene Verordening Gegevensbescherming.

Moderator huisvest en faciliteert de werking van de Commissie. De subsidie de Moderator hiervoor kan ontvangen, alsook de betalings- en rapportagemodaliteiten, worden vastgelegd in de artikelen 19, 20, 21 en 22.

Artikel 23 regelt de inwerkingtreding van het besluit en het decreet van 13 juli 2018.

Artikel 24 tot slot heeft geen commentaar.

3. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP DE BEGROTING VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP

Voor de organisatie van de commissie is een budget van 200.000€ op jaarbasis vereist. Dit budget wordt voorzien door de betrokken beleidsdomeinen volgens de volgende verdeelsleutel:

- 75.000€ wordt voorzien door de Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin (GC066 op GB0/1GC-D-2-EA/WT)
- 75.000€ wordt voorzien door de Minister van Onderwijs (1FG053 op FB0-1FGE2GM-WT);
- 25.000€ wordt voorzien door de Minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel (1HG126 op HB0-1HDI2FA-WT en 1HC010 op HB0-1HBI2AD-WT);
- 25.000€ wordt voorzien door de Minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport (1HF436 op HGO-1HFG2PA-WT).

Deze middelen worden vanaf het moment van de start van de werking van de Commissie recurrent voorzien op de bovenstaande allocaties en vervolgens overgeheveld naar het de basisallocatie van Moderator (GC066 op GB0/1GC-D-2-EA/WT) conform begrotingsakkoord bij het departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin dat optreedt als penhouder voor de subsidiëring van de Commissie.

Het gunstig advies van de Inspectie van Financiën werd verleend op 1 april 2019.

Het begrotingsakkoord werd bekomen op 10 mei 2019.

4. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP DE LOKALE BESTUREN

Het ontwerpbesluit heeft geen weerslag op de lokale besturen.

5. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP HET PERSONEELSBESTAND EN DE PERSONEELSBUDGETTEN

Het ontwerpbesluit heeft geen weerslag op het personeelsbestand en de personeelsbudgetten.

6. KWALITEIT VAN DE REGELGEVING

Het bijgaande ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering werd aangepast aan het wetgevingstechnisch en taalkundig advies nr. 2019-199 van 7 mei 2019.

Een reguleringsimpactanalyse is niet vereist.

7. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1. haar principiële goedkeuring te hechten aan het bijgaande ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering tot uitvoering van het decreet van 13 juli 2018 houdende de erkennings- en bemiddelingscommissie voor slachtoffers van historisch misbruik;
2. de Vlaamse minister, bevoegd voor de bijstand aan personen, te gelasten over het ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering, vermeld in punt 1, het advies in te winnen van:
 - 2.1. De Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens, met het verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van 30 dagen;
 - 2.2. de Vlaamse Raad voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin;
 - 2.3. de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media (SARC);
 - 2.4. De Vlaamse Onderwijsraad (Vlor);
3. de Vlaamse minister, bevoegd voor de bijstand aan personen, te machtigen te beoordelen of voornoemde adviezen aanleiding kunnen geven tot aanpassing van de heden door de Vlaamse Regering principieel goedgekeurde tekst;
4. de Vlaamse minister, bevoegd voor de bijstand aan personen, te gelasten over voornoemd ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering het advies in te winnen van de Raad van State, met het verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van 30 dagen, zoals bepaald in artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, als de Vlaamse minister oordeelt dat voornoemde adviezen geen aanleiding geven tot aanpassing van de heden door de Vlaamse Regering goedgekeurde tekst.

De Vlaamse minister van Onderwijs,

Hilde CREVITS

De Vlaamse minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel,

Sven GATZ

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin,

Jo VANDEURZEN

De Vlaamse minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport

Philippe MUYTERS